

Oro och Fruktan

De flesta har någon varit orolig för något, kanske så mycket att det varit svårt att tänka en redig tanke. Det finns hur mycket som helst att oro sig för, men bara för att något **kan** hända, så ökar det inte sannolikheten för att det verkligen händer.

En del ser oron som ett bevis på att man bryr sig om. Andra kan se den som att vara realist, det vill säga att man inte blundar för verkligheten. Så hade jag det under min uppväxt och det har skadat mer än gjort nytta. Delvis har jag förstått att oro bara är slöseri med tid och energi – men när fruktan blivit förlamande så har det varit svårt att värja sig. Vid summeringen har jag aldrig lyckats vara orolig på rätt ställe eller vid rätt tidpunkt. Inte ens för rätt person eller av rätt orsak.

Visst händer det tråkiga och otäcka saker – men trots att livet inte alltid betar sig som vi vill, så är det väldigt liten idé att oro sig i förväg. För hur gärna vi än vill ha kontroll över det som sker oss själva och våra närmaste, så kan vi inte ha det. Därför är det bättre att slappna av och ta vara på varje dag. Förväntansfullt och tacksamt!

En väninna och jag hade inte setts på att tag så vi bestämde att ta en fika nere på stan. När vi pratade om hur vi haft det sen sist, berättade hon att hon varit med om en bilolycka som höll på att sluta riktigt illa.

Hon hade en senvinterdag varit på väg från Tierp till Gävle. Vägen var bar och fin, men så kom hon in i ett skuggat skogsområde där det plötsligt var blankis. Hon tappade helt kontrollen över bilen och snurrande runt flera varv innan bilen slängdes av vägen. De som körde efter henne berättade senare att de inte trott att någon kunde överleva en sån krasch.

- Jag klev ur bilen helt oskadd, sa hon. Kan du tänka dig?! Den var helt kvaddad och har hamnat på skroten nu.
- Jamen, sa jag tveksamt eftersom jag såg att hon hade stödförband runt handleden och ett ordentligt jack vid ögonbrynet.

- Det här, tillsammans med en krossad armbåge och utslagna framtänder kommer inte från bilolyckan, svarade hon när hon såg var jag tittade. Hon gapade och pekade på vilka tänder som hon utbytt.
- Nähä, sa jag och väntade på att hon skulle fortsätta.
- Du kommer knappt att tro mig! Men det här fick jag när jag snubblade på ett hundkoppel utanför mataffären!

Den här händelsen är ett bra exempel på hur svårt det är att veta vad man ska oroa sig för. Om man nu anser att oron ska vara lönsam.

Ofta kan man höra: ”Kör nu försiktigt!” eller ”Ring när du kommit hem så att jag vet att allt gått bra!” Jag har aldrig hört någon säga: ”Ta det nu riktigt lugnt när du går till affären!” eller ”Om du ser en hund så akta dig för koppel!”

Att slippa oroa sig är nog en önskedröm för många men Gud säger att det är möjligt! Han till och med uppmanar oss att sluta vara oroliga.

Det sägs, att det i Bibeln, finns lika många ”Frukta ej!” som det finns dagar på ett år. Jag har inte lyckats hitta alla dessa, men tillräckligt många för att förstå att Gud vill att vi ska vara fria från oro genom att förtrösta på Honom.

”Gör er inga bekymmer” står det på ett ställe. Jag brukar läsa så här: *Konstruera* inget bekymmer! Ofta bygger man upp oron själv. Man gör själv bekymret.

”Frukta inte, tro allenast” sa Jesus till sina lärjungar. Tro allenast! Bara tro! När bibeln talar om tro så handlar det om tillit och förtröstan – inte som något ”kanske utifallt”! En av bibelns beskrivningar på tro är ”en fast tillförsikt om det man hoppas och en övertygelse om ting som man inte ser!” (Hebr. 11:1)

Guds sätt att beskriva tro, är till och med mer än vårt vetande. Tron är ett vetande bortom det vi kan se och ta på. Och bortom ett förnuftigt sätt att förklara. Frukta inte! Tro allenast!

Nu menar jag inte att vi själva är utan ansvar. Det går inte att vara dumdristig och nonchalant. Jag kan inte köra 150 km i timmen, på fel sida av vägen för att testa Gud och ”tro” att det ska fixa sig.

Vi har fått ett förstånd som vi kan ha lång glädje av, om vi vänjer oss vid att använda det.

På sätt och vis är fruktan och oro också en sorts ”Tro” men det är knappast en fast tillförsikt om det vi hoppas – men tyvärr kan det bli en övertygelse om ting som man inte ser.

Felaktiga föreställningar

Fruktan och Oro målar upp sina egna skrämmande, och ibland alltför fantasifulla, bilder. Men var kommer dessa bilder från egentligen. Jag tror inte att vi föds med dem.

Det finns ett uttryck som säger att ”vår föreställning styr oss”. Det vi föreställer oss om oss själva ... Det vi anar ska hända ... Det vi känner inför framtiden ...

Detta och annat kan styra oss i våra val, våra åsikter och i mycket som vi gör, tänker och kommer i kontakt med.

Nånstans, nångång har ord och händelser tillförts oss som inte har varit till välsignelse. Ord som gett en felaktig och negativ bild av tillvaron. Bilder som håller oss bundna och finns där som en tatuering. Inte lätta att få bort.

Sorgligt nog kan man bli så van sina felaktiga bilder och föreställningar, att man tror att det är en del i ens personlighet. Jag vill ge några exempel på detta:

För flera år sedan följde jag med ett par väninnor till en kyrka i Mellansverige. Vi var högst tio personer där inklusive kyrkvaktmästaren, kantorn, prästen och två unga flickor som behövde göra ett antal kyrkobesök inför konfirmationen.

I denna nästan tomma kyrka hörde jag en predikan som gick rakt in i den situation jag befann mig i då. Jag frågade mina väninnor, som var mer bekanta med den kyrkan än jag själv var, om jag kunde gå fram och prata med prästen efteråt och tacka honom.

- Det är nog ingen idé, sa den ena. För han har så stark människofruktan att han inte klarar av att prata med nån. Han försvinner direkt efter predikan.

Beteendet var märkligt för en präst och jag insåg vilken förlust det var. Det han hade att säga kändes både nära och äkta men istället skyndade han sig undan – medan andra kan ha stora skaror att tala till, men bara prata oväsentligheter.

Av en ren tillfällighet började jag titta på ett ”pratprogram” på TV som handlade om en bekymrad mamma med två tonårsdöttrar. Mamman berättade för programledaren att den ena dottern var så avundsjuk på sin syster eftersom hon hade

allt som hon själv inte hade. Systemen var vackra, begåvade och populära, medan hon själv inte tyckte sig ha något av detta.

När mamman talat färdigt kallades systrarna in. Jag blev väldigt överraskad när jag såg att de var enäggstvillingar!

Det var underligt att se två likadana människor där den ena kunde känna sig så ful och underlägsen medan hon såg den andra som vacker. Men när jag tittat ett tag såg jag att det stämde. Den missnöjda systemen hade en annan bild av sig själv och den syntes i hennes drag, rörelser och utstrålning. Hennes föreställning av sig själv var det hon förmedlade – och det var de signalerna som omgivningen tog till sig.

Tryggare kan ingen vara än Guds lilla barnaskara. Den gamla psalmen kan tyckas som ett hån för många. Barn och unga idag är inte alltid så trygga som de borde få vara och de är mer utsatta för bilder och föreställningar om sig själva och sin omgivning än kanske någon tidigare generation. Genom alla sociala utbud får de med sig så mycket mer, än vad de kan handskas med och sortera.

Många unga vill bli lika sina idoler och förebilder. Men vilka förebilder har de? Är det personer som är kända för sin godhet och höga moral? Är det personer som gjort någon heroisk insats för mänskligheten? Finns där de egenskaper som formar barn och ungdomar till stabila och harmoniska vuxna ...?

Det gäller att hänga med; att vara inne; att vara rätt. Föreställningar av hur man ska vara, läggs som en smutsig trasa över det unika som varje barn är. Föreställningar som styr dem att stöpas i samma form.

Alltför många barn och unga orkar inte leva för att de har en föreställning om att de inte duger. Att ingen vill ha dem. Att de inte når upp till kraven. Att ingen verkligen ser dem.

Men inte bara unga människor kan ha en felaktig föreställning om sig själva:

Jag jobbade på ett äldreboende och satt på sängkanten hos en olycklig och svag kvinna. Hon hade trott på Gud så länge hon kunde minnas men nu i slutet av sitt liv så tvivlade hon på att Himmelens port skulle vara öppen för just henne. Hon led verkligen av dessa tvivel och hon oroade sig över att Gud nog inte ville ha med henne att göra.

Jag frågade om hon trodde på Gud och att Jesus var enda vägen till frälsning. Om hon trodde på en himmel och en evighet? Hon nickade jakande. Hon trodde på allt som en kristen tro innebär – hon trodde bara inte att det gällde henne.

Jag visste inte hur jag skulle kunna hjälpa henne så jag bad tyst till Gud om en nyckel till hennes tankar. Något som skulle ge henne en rätt bild av sig själv. Jag fick den och beskrev för henne hur Gud läser upp de namn som står skrivna i Livets bok och att hennes namn stod där.

- Gör det verkligen det, frågade hon osäkert.
- Jaa, svarade jag med övertygelse, det gör det. Det står ... och så sa jag hennes namn. Hennes ansikte slappande av och hon bara log. Hon såg äntligen den bild av sig själv som var sann.

En äldre arbetskamrat mår jättedåligt och hade en trasig självbild. Hon trodde på Gud men såg bara sina brister och tillkortakommanden. Det var som om hon bara tidvis orkade hålla huvudet över vattenytan.

Jag var bekymrad för henne och visste inte riktigt vad jag bäst kunde göra så jag pratade med en väninna som var med i samma församling som jag.

- Det där är bara förkastelse, sa hon kort!
- Bara förkastelse – hur kan det vara **bara**? Men det sa jag inte – inte då. För då trodde jag att de flesta var klokare än jag. Men jag tänkte det ...

Jag tycker inte att man kan säga ”bara förkastelse”, ”bara nerverna”, ”bara inbillning” eller något annat ”bara”. Om sådant som känns väldigt verkligt för en person bemöts med såna där uttryck, så kan de orden bli hårda slag där det gör mest ont.

Det som har tagit tid att brytas ned eller förvanskas, behöver tid att byggas upp.

Jag vet själv vad förkastelse innebär och jag vet att det kan kännas som om man står i ett djupt dike utan att kunna se över kanten – även om man står på tå!. Allt man ser, är att man inte duger – och ord som sägs blir sårande pilar, även om de inte är avsedda att vara det. Ens själ och tankar är som ett enda stort sår.

Hur det gick till vet jag inte, men det där diket fylldes igen en liten bit i taget. Att Gud, genom den Helige Ande, tagit sig an mig – förstod jag däremot. Det tog sin tid men till slut var diket så grunt, att jag fick ligga på mage med näsan i dyn, för att inte kunna se nån ljusning. Det som var kvar av den djupa förkastelsen var självömkan – något jag kunde välja att inte ägna sig åt.

Vi kan även ha en förvanskad bild kring det vi möter och inte bara när det gäller oss själva.

För många år sedan bodde vi på bostadsområde där det fanns ett separat soprum med containers. Jag vågade inte gå in där, så stod vid dörren och kastade in soppåsen med

hopp om att den skulle hamna rätt. Jag trodde att nån skulle gripa tag i min arm om jag sträckte in den för långt.

Var kom den där tanken ifrån? Är det nåt jag sett, läst eller hört... jag kan inte minnas vilket. Det finns i alla fall inte mycket logik i det hela.

Många av oss ser skrämmande varelser i skogen när det börjar skymma. Stubbar blir rovdjur och rotvältor blir till fula gubbar och farliga mördare. Och över stigen ligger det den ena ormen efter den andre. Det som dagtid är grenar och rötter ...

När jag var i 20-årsåldern gick jag folkhögskola med internat. Vi var några unga kvinnor som, en mörk höstkväll, ville återuppleva barndomsminnen med att palla äpplen. Det här var ute på landsbygden så vi letade efter en gård där det såg ut att finnas äppelträd. Till slut fann vi den.

Uppspelta och lite fnittriga smög vi oss fram mot träden men när vi närmade oss fick se något riktigt otäckt! Ljusa varelser rörde sig sakta mot oss en liten bit över marken. Vi sprang förskräckta tillbaka till internatet och satt och tryckte i samma säng. Ingen vågade ha fötterna över sängkanten av rädsla för vad som kunde finnas under den ...

Nån dag därefter passerade vi gården i dagsljus. Några äppelträd såg vi inte – men däremot får!

Bland alla dessa bilder och föreställningar som kan möta oss (eller komma i kapp oss) finns det bilder som kommer från ett helt annat håll. De som jag vill beskriva som sanna. De som säger hurdana vi verkligen är under all den bråte som nära döljer oss.

I Guds frälsningserbjudande finns löftet att vi blir en ny skapelse. Men även om det gamla är förgånget och något nytt har kommit – så är de vanda föreställningarna inte alltid så lätta att bli av med. Det hjälper inte att höra sanningen en gång för att bli av med lögnen. Sanningen måste upprepas många gånger för att kunna jaga alla felaktiga bilder och uppfattningar på flykt.

Gud vill att vi ska sätta tro till det Han har att säga om oss och våra liv. Han vill att vi ska lita på Honom! Oavsett vad våra föreställningar säger oss.

En nära umgängelse med Gud är bästa medicinen för att dessa felaktiga bilder och föreställningar ska förändras eller försvinna. Men det är också viktigt hur vi talar om oss själva, om våra omständigheter och om varandra. Ord är en maktfaktor, på både gott och ont.

Vi kan uppmuntra varandra med goda bibelord och tankar. Vi kan hjälpa varandra att upptäcka att vi har fast mark under fötterna och inte den gungfly som fruktades. Vi kan visa varandra att de kedjor som hållit fast, aldrig funnits någon annanstans än i tankarna.

Vi kan hjälpas åt så att alla dessa felaktiga bilder och vanföreställningar faller skamsna till marken.

Mörker och Sorg

Jag läste om en kvinna som var prostituerad, narkoman och satanist. Hennes väg till Jesus var ordentligt backig och krokig. Hon hade skrivit på ett kontrakt med sitt eget blod där hon gett sitt liv till satan. Det mörker som hade sitt grepp om henne hade ingen lust att släppa men hur hårt greppet än var så kunde ondskan inte hålla henne kvar. Det fanns en kraft som är större.

Det här var under 60-talet men det kommer ständigt nya skaror av ungdomar som ska prova det som verkar häftigt. De tänker inte på att de ger sig i lag med krafter som de inte så lätt tar sig ur. Det finns en andlig verklighet och en andlig fångenskap där det krävs en starkare andlig kraft för att bli fri.

Ja mörker finns det gott om i världen men även i det djupaste mörker kan ljuset bryta igenom. Ljuset har den märkliga egenskapen att det inte går att dölja, även om det i dubbel bemärkelse går att blunda för.

När jag, under 50- och 60-talet, växte upp på Getbergsvägen i Skellefteå, så lekte vi barn ibland ”Ficklampskrig”. Vi delade in oss i två lag (de som ägde en ficklampa fördelades jämnt mellan lagen) och sen smög vi runt i skogen ovanför hyreshuset. Med hjälp av ficklamporna kunde vi ta fångar från det andra laget. Men det var riskabelt, för därigenom avslöjades också den egna positionen. Så det gällde att smyga och lyssna och höra varifrån ljudet kom, sen fånga någon med ljuskägla och snabbt släcka igen. Det var spännande och lite lagom kusligt. Framförallt att undvika att bli upptäckt!

Att röra sig i skydd av mörkret och akta sig för att nåt ljus faller på en är det många idag som ägnar sig åt. Men de är inte alltid barn och det är inte alltid på lek!

Sorg kan vara den typ av mörker som är svårast att ta sig igenom. När någon som nyss var så levande inte längre är det, kan det kännas som om ett tungt täcke av mörker läggs över allt omkring. Då kan det vara svårt att tro att det någonsin kan bli nån ljusning.

När man förlorat en person som stått nära, kan det vara bra att få gråta tillsammans men också att få berätta vad den personen betytt och om trevliga saker man gjort tillsammans. Men ibland kan någon i en familj gå så helt upp i sin egen sorg att de stänger ute de andra som också sörjer. Dessa tvingas stå vid sidan med sin egen sorg och saknad, utan att kunna dela den. Men att våga släppa in och orka dela sin sorg, kan föra människor närmare varandra än vad glädjen kan göra.

Visst är det kul att sitta och skratta tillsammans men när man skilts från varandra så finns kanhända endast en tanke kvar att ”det där var ju trevligt! Det skulle vi kunna göra om!”. Men man har inte alltid kommit närmare varandra och jag tror att närhet är viktigt. När man klarar av att sörja tillsammans så händer något som går djupare än det glättiga.

Kerstin Lindb Furås